

סיפורים נפלאים

פרשת חיי שרה

"ויבא אברהם לספד לשרה" (כג, ב)

בספר 'מטה יהודה' פרש בדרך צחות, שלפעמים נוהגים להספיד אנשים בביטויים מפליגים שלא שייכים אל הנפטר כלל וכלל. עד כדי כך, שאדם שהגיע להלווית חברו שהוא מכיר, מוצא את עצמו תוהה האם לא טעה והגיע ללוויה של מישהו אחר, או שמא חברו היה צדיק נסתר...

אבל כאשר הספיד אברהם אבינו את שרה, כמה שהספיד וכל מה שאמר, עדין כולם ידעו שזו שרה. לא היו שם שבחים מוגזמים. וזהו "ויבא אברהם לספד לשרה".

מעשה ביהודי שנפטר והלוויתו התקיימה ביום שאסור בהספד, ואכן למרות שהיה ת"ח חשוב הורה הרב שטיינמן ז"ל שלא לומר אף דברי הספד ולא להקל בעניין זה.

לאחר מכן ביום השלושים, בזמן הקמת המצבה, בקשנו שאספיד. נכנסתי לרב ושאלתיו מה כדאי שאומר.

אמר לי כך: אנשים חושבים 'מספידים'... אומרים... ובאמת אדם יושב בזמן הזה בדין קשה מאד. באים אנשים בהספד ואומרים עליו שהיה צדיק נשגב, כל מעשיו לשם שמים וכו', ושם בשמים שומעים זאת וצוחקים עליו. אם היה יכול אותו נפטר, היה מתחנן ואומר: תפסיקו עם זה. והוסיף ואמר: הלואי ואחוז אחד של מעשי האדם יהיה באמת לשם שמים!

שאלתי אותו: וכי השו"ע לא ידע סברא זו? ובכל זאת מובא שיש להספיד?

ענה לי: אז היו אנשי אמת, אומרים רק מה שאמת, וגם הנפטרים אותם הספידו היו אנשי אמת, לכן לא היתה בעיה. והוסיף דוגמא, על אדם שהיה אוסף תרומות למוסדות בחו"ל, וכשנפטר אמרו עליו שכל כלו היה מסירות נפש לתורה. ואילו אני יודע, אמר הרב, שהיו לו בעיות בבית והוא חיפש איך לברוח...

הוא אשר אמרנו: צריכים מאד להזהר בדברי הספד על נפטר, שיהיו דברי אמת. (לאור הנר)

"וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרן ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר" (כג, טז)

מעשה ברבי אפרים זלמן מרגלית מברודי שהלך אצל אחד מגדולי המלכות להשתדל בדבר המתקת דין גזירה רעה שנגזרה על היהודים שלא כדין, עם ששר זה ידוע ומפורסם היה כ"לקחן" שידו פשוטה לקבל מתנת יד, קשה היה לו לרבי אפרים זלמן שהיה נקי כפים ובר לבב, להציע לשר שוחד ממון, בא אליו בעקיפין והקיף בדברים סחור סחור, ואותו שר שחומד ממון היה, גם הוא התבייש לתבוע ממנו בפה. פתח השר ואמר: רבי

אותה בקשה שאתה מבקשני עליה אמלאנה ברצון רב, אלא שגם אני בקשה גדולה לי אליך. סוחר גדול פלוני בעירנו, חוב גדול של ממון יש לו עלי, יואיל נא מר לסור אליו. מיד הבין רבי אפרים זלמן את הרמז הדק והכל על מקומו בא בשלום.

לאחר מעשה יצא רבי אפרים זלמן ודרש: מה דכתיב ארבע מאות שקל עובר לסוחר? עפרון זה, נשיא בני חת, שמתחילה אמר לו לאברהם "ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא" התבייש לקחת את השקלים במישרין מידו של אברהם, לפיכך עמד והפנה אל סוחר פלוני ופלוני ואברהם אף הוא הבין את הרמז

והעביר לסוחר... (על התורה)

"ואבוא היום אל העין" (כד, מב)

היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ. (רש"י) מספרים על רב אחד שנסע יחד עם משפחתו לעיירה רחוקה בכדי לערוך שם את אירוסי בנם עם בתו של אחד מגבירי העיר. בדרך התעייפו, נכנסו לפונדק לנוח ולשתות משהו. באו בדברים עם בעל הפונדק ובתוך השיחה שאלוהו אם הוא מכיר את העשיר פלוני מהעיירה. בעל הפונדק אמר שאכן מכיר הוא אותו ואמר עליו שהוא רמאי וגנב ואין תוכו כבדו.

"מה ה' אלוקין שואל מעמך"

פעם אחת פרצה שריפה בצרכניית "יד עזרה" בבני ברק ונגרם נזק רב.

חשבנו להשיג תרומות ע"י שיפורסם דבר השריפה בעיתונות ובכך לגרום לנדיבי עם לתת תרומה מכובדת. לצורך כך באנו וסיפרנו על כך לר' אשר פריינד זצ"ל שייסד את מוסדות 'יד עזרה'.

כשמע זאת ר' אשר הגיב בתקיפות ואמר: 'אני לא מבין איך אתם רוצים לפרסם את זה בעיתונות ולהוציא את הלכלוך שלנו לרחוב. הרי השריפה מראה שמשהו אצלנו לא בסדר, שבורא עולם מרמז לנו ורוצה מאתנו משהו, למה צריכים לפרסם דבר כזה ברחוב?'

והדרש שנעצור את הפרסום...

(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים

פרשת חיי שרה

"מה יצא הדבר" (כד, ג)

הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע סיפר פעם לאחותו הצדקנית אשת חבר להגה"ק מסטייפלעלע זצוק"ל, היום היה אצלי יהודי שבא לברר אודות בחור (לעניין שידוכים), והנה כששאלני על 'יראת שמים', עניתי 'ס'קען זיין בעסער' (יכול להיות טוב יותר, כלומר... יש לו במה לשנות דרכיו ולהתעלות יותר ממצבו העכשווי), כמו כן כששאלני על 'התמדתו ואהבת התורה שבקרב', עניתי 'ס'קען זיין בעסער'. כך עניתי על כל שאלותיו וספיקותיו, ורציתי בזה לרמז לו - אין הבחור ראוי לך.

בצאתו מביתי, אמר לי, מבין אני מתוך דברי הרבי שמדובר בבחור מוכתר בכל מידה נכונה - ירא שמים מרבים, מתמיד עצום בלימודיו, בעל מידות טובות מאין כמוהו וכו', כי הרי שמעתי שאתם אומרים שעדיין יש לו מקום להתעלות, משמע שזה ה'חסרון' היחיד שיש לו, ומכיוון שידעתי גם ידעתי כי אין 'מושלים' בהאי עלמא, הרי זה ה'חתן' המתאים לי, ועוד באותו היום נגמר השידוך בלי טוב. ובכן, אמר ה'חזון איש', נביטה נא ונראה, האריך שהקדוש ברוך הוא מנהיג את עולמו, הרי יהודי זה 'בר דעת' הוא, ואף אני אמרתי לו דברים (כמעט) מפורשים 'יש לבחור הרבה מה לשנות ולהיטיב את מעשיו', והאריך נהיה כדבר הזה, שהבין מדברי שהבחור 'כליל המעלות' הוא, אלא, בהגיע העת והזמן לזווג את בת פלוני לפלוני, נהפך כל העקוב למישור, ו'תקפוז' הארץ ואף השמים אם יצטרכו לזה, ה'חכם' יהפוך לסכל והשומע לחרש, והשידוך יגמר... 'כי מה' אשה לאיש'.

כיו"ב אמר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע שבבוא העת לגמור השידוך מוליך הקב"ה את ההורים כ'בלינדע פערד' (סוסים עוורים) שלא יראו כל חסרון במדובר ובכך יתנו את הסכמתם ויצא השידוך לפועל.

פעם קבל 'מחותן' אחד בפני ה'פני מנחם' כי זה לאחרונה לקח 'חתן' לבנו והכל 'מכור' לו כי החתן הנו ממש 'רבי עקיבא אייגער', ועתה משנגמר השידוך נתברר לו שלא מיניה ולא מקצתיה - לא רעק"א שבדור הקודם, ולא בדור הזה, לא תלמיד חכם ולא בן תלמיד חכם, כי אם כמעט עם הארץ גמור...

נענה הפני מנחם ואמר, הנה בבוא העת והזמן לגמור השידוך עם 'בת פלוני לפלוני' שהוכרז ארבעים יום קודם 'צירת הוולד, נוטל הקב"ה את ה'שכל' מהורי המדובר, שלא יזיקו ולא יפריעו את הדבר מלבוא לידי גמר, ומכיוון שכן בקל היו יכולים לפתותך ש"חתן דגן' הנו רעק"א בכבודו ובעצמו... אמנם כעת משנגמר השידוך החזירו לך את השכל במתנת חנם מן השמים, וכי על זה דווה לבך, האם היה עדיף לך להשאר מבלי שכלך... 'ימלא פיק' תהילתו על שחזר השכל אליך בשלימותו.

א לט שבת

כשיצאו מהפונדק, אמר הרב לבני ביתו: "עכשיו אני מבין את הפסוק בפרשת חיי שרה "ואבוא היום אל העין", ואומר רש"י מכאן שקפצה לו הדרך. לכאורה קשה, מה צורך היה בקפיצת הדרך? וכי זמנו של אליעזר היה דוחק? ברם, אפשר לומר בדרך צחות אילו היה אליעזר הולך לאט, מן הסתם היה מתעייף והיה מתעכב בפונדקי דרכים והיה מדבר עם בעל הפונדק שהיה אומר לו שהוא מכיר את רבקה בת בתואל, שיש לה אח שהוא רמאי וגנב גדול. ואז היה אליעזר חוזר הביתה לאברהם אבינו בידיים ריקות. לכן היה צורך בקפיצת הדרך, בכדי שלא יהיה סיפוק בידו להתעכב במקום כלשהו... (עולמו של אבא)

"אשר הנחני בדרך אמת" (כד, מח)

לאחר שרבי זאב נחום מביאלא בעל "אגדת אזוב" התאלמן מאשת נעוריו, הוצע לו לשאת אלמנה בת טובים. ברוב ענותנותו אמר לה: "כדי למנוע מקח טעות, מוצא אני חובה להודיע מראש, כי אין אני גדול בתורה כמו שמן הסתם ספרו עלי, ואף לא צדיק אני, לא חכם ולא עשיר, והכל שקר ורמיה". פנתה המשודכת ושאלה: "אלו הן מגרעותיך וחסרונותיך, מה הן איפוא, מעלותיך? השיב רבי נחום: "מעלתי היחידה היא שדובר אמת אני וכל מה שאמרתי נכון הוא, כי איני מסתיר את חסרונותי..."

"מה יצא הדבר" (כד, ג)

בעיירה סאבאטיש אשר בסביבות העיר ברעזעווע, נתעוררה באחד הימים שאלה חמורה על המקווה המקומי, עד שהגיעו הדברים לידי רינון בפי הבריות. לרגל חומר הענין, התבקש רבינו החת"ס לבוא ולברר את הדבר. בביקורו שם טיהר את המקווה, בהוסיפו, כי אם לכתחילה היה מן הראוי לתקנו, הרי היות שהתיקון יעלה לסכום גדול מעבר ליכולתה של העיר, אי אפשר להעמיס עליה תיקון זה, מאחר שבדיעבד המקווה כשר.

לאחר זמן מה נפגש רבינו ברבה של סאבאטיש והתעניין אין הסתיים הדבר. סיפר לו הרב, שלאחר הפרד רבינו מעירו, ניגש אליו אחד מבני העיר והתנדב לכסות את כל הוצאות התיקון, ובתנאי שבל יודע לאיש שם המנדב.

לשמע אופן מסירות נפשו של אותו בעל הבית על דקדוקי מצוות וטוהר המידות, התרשם רבינו מאד וקרא בהתרגשות, שעם בעל הבית כזה היה משתדך.

שמר את הדבר רבה של סאבאטיש, וביום מן הימים כאשר הגיע רבינו לפישיטאן הסמוכה, הלך לקבל את פני רבינו שעסק אז במרחצאות שם, ואחרי שנוכח לדעת שעדיין לא שכח את המעשה ועודנו עומד באותה דעה שעם בעל הבית כזה נוחא ליה לבוא בקשרי שידוכין - הציע עבור בת רבינו מרת גיטל את בנו של אותו בעל הבית, שבינתיים נעשה מבני ישיבתו בפרעשבורג. הלא הוא רבי אליהו, בן הנגיד רבי מנחם מנאלי קורניצער מסאבאטיש. ויטב השידוך בעיני רבינו, ובחודש תמוז שנת תקצ"א באו בברית השידוכין שם בפישיטאן.

(ספרא דמלכא - אמרות החת"ס בהוצאת 'עוז והדר')